

Alvdal kommune**SÆRUTSKRIFT**

Arkivsak: 14/179

**SAMLET SAKSFREMSTILLING - KOMMUNEDELPLAN FOR
KULTURMINNER OG KULTURMILJØER - ANDRE GANGS
BEHANDLING**

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
20/14	Formannskapet	13.03.2014
12/17	Formannskapet	16.03.2017
57/14	Formannskapet	06.11.2014
2/14	Fast utvalg for plansaker	13.03.2014
20/14	Fast utvalg for plansaker	06.11.2014
3/15	Fast utvalg for plansaker	16.04.2015
20/16	Formannskapet	12.05.2016
9/16	Fast utvalg for plansaker	09.06.2016
36/17	Formannskapet	24.08.2017
42/17	Formannskapet	19.10.2017
69/17	Kommunestyret	26.10.2017

Endelig vedtak fattes i: Kommunestyret

Vedlegg:

1. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset kommuner 2017-2021
2. Kulturminner i Alvdal og Tynset, Sørensen og Hvamstad.
3. Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet.
4. Temakart Fornminner og kulturminner Kommunedelplan for Alvdal, 2008-2020
5. Temakart Landskap, kulturminner og kulturmiljø, Kommunedelplan for Tynset tettsted 2015-2027
6. Samlet oversikt over merknader fra høring og offentlig ettersyn.
7. Saksprotokoll fra første gangs behandling av planen, 12.05.16, saksnr 20/16.
8. Faglig vurdering av merknader innkommet i høringsperioden, av Per Hvamstad, 08.08.17.

Melding om vedtak sendes til

Hedmark Fylkeskommune, Postboks 4404, 2325 HAMAR

Riksantikvaren Postboks 8196 DEP, 0034 OSLO

Samediggi / Sametinget, Åvjevârgeaidnu 50, 9730 KARASJOK

Ntl Avd Direktoratet For naturforvaltning, Tungasletta 2, 7047 TRONDHEIM

Forollhogna nasjonalparkstyre, Pb. 4710 Sluppen, 7468

Fylkesmannen i Hedmark, Postboks 4034, 2306 HAMAR

Anno Museum AS, Postboks 117, 2401 ELVERUM

Annar Avlesen, Øverjordet 7, 2560 ALVDAL

Bane NOR SF, Pb. 4350, 2308 Hamar

Historielagets Fredriks gave v/ Annar Avlesen, 2560 ALVDAL

Tolga Kommune, Kommunehuset, 2540 TOLGA
Rennebu Kommune, Myrveien 1, 7391 RENNEBU
Os Kommune, Rytrøa 14, 2550 OS I ØSTERDALEN
Folldal Kommune, Gruvvegen 7, 2580 FOLLDAL
Rendalen Kommune, Hanestadveien 1, 2485 RENDALEN
Stor - Elvdal kommune, pb. 85, 2481 Koppang
Oppdal Kommune, Inge Krokanns veg 2, 7340 OPPDAL

Saksopplysninger:

Bakgrunnen for planforslaget fremgår av saksfremlegg til behandling før høring og offentlig ettersyn, se vedlegg 7.

Hensikten med planarbeidet er å styrke kommunenes kunnskapsgrunnlag om kulturminner, og sikre en effektiv, langsiktig og forutsigbar forvaltning av kulturminner i kommunene. Planen skal være kommunenes styringsverktøy i planlegging og saksbehandling som berører kulturminner og kulturmiljøer.

Førstegangs behandling

Planforslaget ble førstegangsbehandlet av Formannskapet den 12.05.16. sak 20/16. Formannskapet vedtok å fremme saken og sende den på høring og legge den ut til offentlig ettersyn.

13.05.16 ble saken sendt på høring og lagt ut til offentlig ettersyn, med frist 01.07.16.

08.06.17 ble planen lagt fram for regionalt planforum. Det ble her konkludert med at det måtte følge med et kart over kulturminnene i kommunen, og planen måtte deretter ut på ny høring.

Øvrige merknader som kom inn i denne perioden ble ikke vurdert før ny førstegangsbehandling, 16.03.17, sak 12/17. Formannskapet fattet følgende vedtak:

I henhold til plan- og bygningsloven § 11-14 legges forslag til Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer, Alvdal og Tynset med tiltaksplan og formidlingsdokument og kart ut til offentlig ettersyn, i seks uker.

Kulturminneplanens bestemmelser § 13, vedrørende vernekategori 2, endres til følgende: § 13 På eiendommer med enkeltminner av vernekategori 2 bør nybygg og tilbygg på ikke-verneverdig bebyggelse, såframt det er praktisk mulig eller økonomisk forsvarlig, underordnes kulturminnets størrelse, struktur og lesbarhet. Eventuelle innslag av moderne materialer og stiluttrykk bør forsøkes harmonisert med stedets særpreg og tradisjonelle byggeskikk.

Punkt 5.4.7 Kommunikasjon og samferdsel. Stasjonsanlegg Barkald, bygg nr. 155109912 tas ut av verneplan. Kapittel om jernbane side 56 – Setningene 10 og 11 tas ut. Setning 12 omskrives til: Barkald stasjon ble satt opp i tømmer, men utvendig donesert eller rippet. Tømmeret ble utvendig pusset med ei blanding av leire, kalk og et bindemiddel slik at det ble seende ut som et murbygg. Modell av stasjonsområdet er utstilt på Jernbanemuseet på Hamar.

Side 57: Aktuelle kulturminner: Barkald stasjon strykes

Saken kunngjøres pr. brev for eiendomsbesittere innen vernekategori 1 og 2.

Endringer etter førstegangsbehandling

§ 13 i kulturminneplanens bestemmelser ble endret i Kulturminneplanen, mens punkt 5.4.7. om kommunikasjon og samferdsel ikke er endret i det da dette er et faglig utarbeidet formidlingsvedlegg.

Høringsuttalelser:

Planforslaget ble sendt ut på ny høring og offentlig ettersyn i perioden fra 11.04.17 til 26.05.17. Det kom inn totalt 10 merknader, inklusive de som kom i den første høringsrunden. Merknadene følger saken i vedlegg 6.

Hovedtrekkene i merknadene er referert nedenfor, og gjelder begge kommuner.

1. Sametinget, datert 20.05.16.

Sametinget er generelt positive til planens forhold til samiske kulturminner og kulturmiljøer. Når det gjelder de utvalgte tuftene ved Svartsjøen på Kvikne, Tynset, foreslår Sametinget at de heller benevnes som torvgammetufter eller torvhyttetufter, uten noen etnisk tilknytning. Kulturmiljøet på Storbekkhaugan, Tynset, er et svært godt eksempel på tradisjonell, samisk byggeskikk og boplassorganisering, og godt egnet til formidling. Kulturminneplanens handlingsplan skisserer et prosjekt for registrering av samiske kulturminner i Knutshø villreinområde, Tynset. Resultater fra et slikt prosjekt vil være til god nytte for lokal og nasjonal historieskrivning, samisk befolkning og identitetsbygging, kulturminneforvaltning etc.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering og etterretning.

2. Sametinget, datert 08.05.17

I tillegg til merknadene datert 20.05.16 kommenteres åkerterassene i Finnbudalen som et utvalgt kulturminne. Med målrettede undersøkelser kan det være mulig å finne samiske kulturminner her.

Sametinget ber også om et punkt i handlingsplanen som går på gjennomgang av saksbehandlingsrutiner, spesielt med tanke på å innhente uttalelser fra Sametinget. Sametinget kan bistå med midler til kulturminne-registreringsprosjekter, jf. registreringsprosjektet i Knutshø, Tynset.

Rådmannens kommentar: Alle planer sendes til Sametinget for uttalelse.

Merknaden tas til orientering.

3. Miljødirektoratet, datert 20.05.16.

Miljødirektoratet viser til at det er Fylkesmannen i Hedmark som er regional statlig myndighet og som avgir uttalelse på vegne av staten i slike saker.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering.

4. Grete Langodden, 06.06.16.

Viser til noen feil og mangler i dokumentet.

Rådmannens kommentar: Feil og mangler endres i tråd med merknaden.

5. Rom eiendom, 04.07.16 (I dag heter samme firma Bane NOR SF)

Pkt. 5.4 Om verneverdier.

- Plandokumentet bør ha med et kort utdrag av vurderingen av verneverdighet ved hvert enkelt utvalgt miljø/objekt.

- Alvdal stasjon med stasjonsbygning, godshus, ilgodshus og park forsværer åpenbart en plass i verneplanen som del av det gamle Steia-miljøet. Toget stopper der, stasjonen er komplett og relativt autentisk, bygningene er i god teknisk stand og ikke minst, de har stor bruksverdi. Stasjonen er regulert til bevaring og er i det foreliggende vemeplan-utkastet gitt verneklasse 2R.
- Barkald stasjon anbefales revet fremfor vernet av flere årsaker, se vedlagte uttalelse som vedlegg.

Rådmannens kommentar: Plandokumentet sorterer mellom nasjonal, regional og lokal verneverdighet ved det enkelte miljø/objekt. Tillegget Kulturminner i Alvdal og Tynset, Sørensen og Hvamstad beskriver det enkelte objekt og miljø.

Barkald stasjon ble tatt ut av lista over lokalt verneverdige bygg etter politisk vedtak i Alvdal kommunestyre, 16.03.17, sak 12/17.

6. Fylkesmannen i Hedmark, 05.07.16.

Fylkesmannen i Hedmark har ingen merknader.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering.

7. Annar Avlesen, 30.06.16 og 24.05.17.

Billedokumentasjon av objekter som bør inn i planen. Avlesen foreslår også å frede eiendommen Steifetten, da den fremstår som et lite museum. Her er også et stabbur som er over 200 år gammelt.

Rådmannens kommentar: Innspillet er lagt frem for vurdering av kulturenheten, samt konsulent Per Hvamstad. Flere av objektene foreslås tatt inn i planen.

8. Hedmark Fylkeskommune, 01.07.16.

Hedmark Fylkeskommune avventer ny første gangs høring med tilhørende plankart.

Rådmannens kommentar: Tas til orientering.

8. Hedmark Fylkeskommune, 23.06.17.

a) Hedmark Fylkeskommune etterlyser fremdeles et plankart etter gjeldende sosi-standard etter kart- og planforskriften. Fylkesdirektøren etterlyser også en enhetlig digitalt kart som viser kulturminnebestanden og som kan være et nyttig verktøy i forvaltningen. Kulturminnene i planen bør legges inn som et eget digitalt kartlag. Det bør ikke være nødvendig å gå inn i flere kart og registre for å benytte planen i den daglige forvaltningen. Fylkeskommunen viser også til vedtaksfredete, forskriftsfredede, automatisk fredete og listeførte kirker, som bør registreres inn i arealplankart med hensynssone bevaring.

b) Fylkesdirektøren har gitt et ekstra tilskudd til kartfesting og kartframstilling. Det nevnes spesielt temakart for kulturminner som er fremstilt i forbindelse med Kommunedelplan for Alvdal tettsted, 2008-2020, og tilsvarende for Tynset sentrum.

c) Planforslaget sier lite om forholdet mellom ulike planer i kommunen, særlig da i forhold til kommuneplanens arealdel. Det sies også lite om kulturminner relatert til turisme, næringsutvikling og reiseliv.

d) Fylkesdirektøren har merket seg at Kommunestyret i Alvdal har valgt å fjerne Barkald stasjon fra planen etter påtrykk fra ROM-eiendom. Dette er en bygning som var foreslått i verneklasse 1 av administrasjonen. Rørosbanens utvikling med bl.a. Barkald stasjon har uten tvil stor kulturhistorisk verdi, og fylkeskommunen vil forholde seg endelig til bygningen når landsverneplanen for jernbanebygninger kommer på høring, og i forbindelse med rullering av regional plan.

e) I tillegg var det noen feil og mangler i planen som ble påpekt (se vedlagt brev fra Hedmark Fylkeskommune.)

f) Tilslutt ber Hedmark Fylkeskommune om at det må ses på et enhetlig digitalt kart for kartfesting av kulturminnene, en gang til.

Rådmannens kommentar:

a) Plankart etter gjeldende sosi-standard og etter kart- og planforskriften ble grundig diskutert i planprosessen. Vi konkluderte med at Kart- og planforskriftens krav til plankart gjelder for arealplaner, jfr. forskriftens § 9, og ikke for tematiske kommunedelplaner. Regionalt- og lokalt verdifulle kulturminner er nå registrert og lagt inn i Riksantikvarens database Askeladden. Kommunen har i tillegg laget egne digitale kartlag for kulturlandskap og seterlandskap, som slås på og gir en enkel oversikt over disse områdene. Dette betyr at man bare trenger å åpne det vanlige kartgrunnlaget med oversikt over verneområder, viltområder, flom, ras – og kulturminner, kulturmiljøer-/landskap og seterlandskap. Dette er den beste løsningen som vi kom fram til, da Askeladdens database også er gjenstand for oppdatering og oppgradering i fremtiden. Herunder ligger også vedtaksfredete, forskriftsfredede, automatisk fredete og listeførte kirker, som fortløpende blir gitt hensynssone bevaring når det blir utarbeidet arealplankart i de områder hvor disse ligger. Dette i henhold til kart- og planforskriften. Nå ligger alt samlet her, og gir raskt en oversikt over hvilke kulturminner som ev. berøres.

b) Fylkeskommunens ekstra tilskudd til kartfesting ble brukt til å videreutvikle disse kartlagene digitalt, da det vil gi den beste løsningen og oversikten over kulturminnene- / miljøene i kommunene pr i dag.

Temakart Fornminner og kulturminner Kommunedelplan for Alvdal, 2008-2020 og Temakart Landskap, kulturminner og kulturmiljø, Kommunedelplan for Tynset tettsted 2015-2027 legges ved planen som statiske dokumenter. For nyregistreringer fant vi at dette ikke var en effektiv fremstillingsmetode da kostnadene ved å fremstille et slikt kart ville bli for store i forhold til det bedre alternativet med å gjøre de kartfestede objektene elektronisk tilgjengelige i kartløsningen, og sikre en fremtidig oppdatering av databasen.

c) Forholdet til kommuneplanens arealdel er presisert i bestemmelsen § 1. Dette ligger også til grunn ved all forvaltning etter plan- og bygningsloven. All arealplanlegging, privat eller offentlig, skal varsles til regional kulturminneforvaltning som ivaretas av Hedmark fylkeskommune. Kulturminner og kulturmiljøer vil bli gitt hensynssone for bevaring av kulturmiljø, ev. hensynssone båndlegging i påvente av vedtak etter plan- og bygningsloven eller andre lover, Alle kulturminner som er fredet etter kulturminneloven gis hensynssone. Lov om kulturminner § 9 fastslår at alle planer og større tiltak skal undersøkes hvorvidt de berører kulturminner.

d) Forholdet til Barkald stasjon er omdiskutert. Kommunestyrets vedtak datert 16.03.17 tas til etterretning.

e) Alle påpekte feil og mangler i planforslaget er tatt til etterretning, og vil bli endret i tråd med merknaden.

f) Ønsket om et enhetlig digitalt kart er omtalt øverst på siden.

9. Statens vegvesen 26.05.17.

*Statens vegvesen har ingen merknader til planen.
Rådmannens kommentar: Tas til orientering.*

10. NVE 27.04.17.

*NVE har ingen merknader til planen.
Rådmannens kommentar: Tas til orientering.*

Innsigelser

Det er ikke varslet innsigelser til planen fra fylkeskommunen, nabokommuner eller statlige fagmyndigheter hvis saksområde blir berørt. Kommunestyret kan dermed vedta reguleringsplanen.

Lovhjemler

I henhold til Plan- og bygningslovens § 12-12, legges saken frem for kommunestyret til vedtak.

Saksvurdering:

Innkomne merknader

Vurdering av de enkelte innkomne uttalelsene fremgår av kommentarene over.

Vedtaketts konsekvenser for klima og miljø.

Ikke relevant.

Samlet vurdering:

Planforslaget er grundig bearbeidet og ivaretar de fleste av innspillene som er kommet inn. Det foreligger interessemotsetning mellom hensyn til vern og riving av Barkald stasjon, og hensynet til økonomi og kulturminnets plassering og mulighet for bruk, er lagt til grunn for sluttbehandling og forslag til vedtak i saken. Når det er sagt, så foreligger det helt klart en interesse fra Alvdal kommunes kulturadministrasjon for at Barkald stasjon skal vernes, og et ønske om at Bane Nor SF skal ta det økonomiske ansvaret for dette. Men når eier av bygget så klart gir uttrykk for at dette ikke vil bli prioritert, er kommunen redd for at dette blir et fredet bygg som vil bli stående til forfall. At Alvdal kommune skal ta et økonomisk ansvar for dette bygget, er under enhver omstendighet uaktuelt, sett fra rådmannens side. Det legges opp til en grundigere redegjørelse fra enhet kultur på dette punktet, når planen skal endelig diskuteres og vedtas politisk.

Kommunene har gjennom plandokumentene fått et enda verktøy for å ivareta kulturminnene i kommunen. Handlingsplanen legger føringer for hvordan en kan oppnå en bedre forvaltning. Kartgrunnlaget åpner for en enklere kommunikasjon mot Riksantikvarens database, Askeladden, som til enhver tid skal holdes oppdatert. En økt stillingsressurs innenfor dette fagområdet ville kunne sikre fokuset på utvikling av kulturminner som næring og reiselivsressurs på en bedre måte. Dette vil til slutt være en politisk prioritering.

Handlingsplanen er korrigert i henhold til datoer for å få en realistisk fremdriftsplan.

Med bakgrunn i redegjørelsen ovenfor anbefaler Rådmannen at planforslaget Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset vedtas.

Rådmannens innstilling

Formannskapet anbefaler at Kommunestyret fatter følgende vedtak:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15 vedtar Kommunestyret Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset med følgende dokumenter:
 1. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset kommuner 2017-2021
 2. Kulturminner i Alvdal og Tynset, Sørensen og Hvamstad.
 3. Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet.
 4. Temakart Fornminner og kulturminner Kommunedelplan for Alvdal, 2008-2020
 5. Temakart Landskap, kulturminner og kulturmiljø, Kommunedelplan for Tynset tettsted 2015-2027
2. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeide vedtatte endringer og å foreta mindre korrigeringer på Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet i etterkant av vedtatt plan.

Behandling i Formannskapet 24.08.2017:

Tillegg fra SP v/Olov Grøtting (merket med kursiv)

1. Med hjemmel i plan og bygningslovens §11-15 vedtar Kommunestyret Kommuneplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset med følgende dokumenter:
 - a. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynet kommuner 2017-2021 med følgende tillegg:
 - i. Side 56.

*Alvdal (Stasjonsbyen «Lilleelvdal») er utpekt til å representere en planlagt stasjonsby i Landsverneplan for jernbanen.
Barkald stasjon tas inn igjen i planen.*

Forslag fra Johnny Hagen Ap
Saken utsettes.

Utsettelsesvedtaket enstemmig vedtatt.

Vedtak i Formannskapet 24.08.2017:

Saken utsettes.

Saksframstillingen fortsetter

Saken legges på nytt fram for formannskapet, med samme innstilling. Brev utsendt til berørte eiendomsbesittere er vedlagt.

Innstilling:

Formannskapet anbefaler at Kommunestyret fatter følgende vedtak:

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15 vedtar Kommunestyret Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset med følgende dokumenter:
 1. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset kommuner 2017-2021
 2. Kulturminner i Alvdal og Tynset, Sørensen og Hvamstad.

3. Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet.
4. Temakart Fornminner og kulturminner Kommunedelplan for Alvdal, 2008-2020
5. Temakart Landskap, kulturminner og kulturmiljø, Kommunedelplan for Tynset tettsted 2015-2027

2. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeide vedtatte endringer og å foreta mindre korrigeringer på Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet i etterkant av vedtatt plan.

Formannskapet behandlet saken i møte 24.08.2017 :

Tillegg fra SP v/Olov Grøtting (merket med kursiv)

1. Med hjemmel i plan og bygningslovens §11-15 vedtar Kommunestyret Kommuneplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset med følgende dokumenter:
 - a. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynet kommuner 2017-2021 med følgende tillegg:
 - i. Side 56.
Alvdal (Stasjonsbyen «Lilleelvdal») er utpekt til å representere en planlagt stasjonsby i Landsverneplan for jernbanen.

Barkald stasjon tas inn igjen i planen.

Forslag fra Johnny Hagen Ap
Saken utsettes.

Utsettelsesvedtaket enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken utsettes.

Formannskapet behandlet saken i møte 19.10.2017 :

Innstillingen enstemmig vedtatt

Vedtak

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15 vedtar Kommunestyret Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset med følgende dokumenter:

1. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset kommuner 2017-2021
2. Kulturminner i Alvdal og Tynset, Sørensen og Hvamstad.
3. Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet.
4. Temakart Fornminner og kulturminner Kommunedelplan for Alvdal, 2008-2020
5. Temakart Landskap, kulturminner og kulturmiljø, Kommunedelplan for Tynset tettsted 2015-2027

2. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeide vedtatte endringer og å foreta mindre korrigeringer på Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet i etterkant av vedtatt plan.

Kommunestyret behandlet saken i møte 26.10.2017 :

Tilleggsforslag fra Alvdal Senterparti v/Olov Grøtting:

Side 56:

Alvdal (Stasjonsbyen «Lillelevdal») er utpekt til å representere en planlagt stasjonsby i Landsverneplan for Jernbanen.

Innstillingen med Grøttings forslag enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Med hjemmel i plan- og bygningsloven § 11-15 vedtar Kommunestyret Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset med følgende dokumenter:

1. Kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer i Alvdal og Tynset kommuner 2017-2021
2. Kulturminner i Alvdal og Tynset, Sørensen og Hvamstad.
3. Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet.
4. Temakart Fornminner og kulturminner Kommunedelplan for Alvdal, 2008-2020
5. Temakart Landskap, kulturminner og kulturmiljø, Kommunedelplan for Tynset tettsted 2015-2027

2. Rådmannen gis fullmakt til å innarbeide vedtatte endringer og å foreta mindre korrigeringer på Kart over kulturminner og kulturmiljøer som foreslås fredet i etterkant av vedtatt plan.

3. Side 56: Alvdal (Stasjonsbyen «Lillelevdal») er utpekt til å representere en planlagt stasjonsby i Landsverneplan for Jernbanen.